

I. Widziane z zewnątrz

5

Pomysł na pismo – francuski pierwowzór – format i nakład – koszt i druk – reklamy – plebiscyty i konkursy – szata graficzna – łamanie – warszawocentryzm – najważniejsi.

II. Redaktor Mieczysław Grydzewski

35

We wspomnieniach – „Wiadomości” londyńskie – o nim samym – „Pro Arte” i „Skamander” – narodziny tygodnika – współnik Antoni Borman – Złota 8 mieszkania 5 – przygody z cenzurą – liberalizm: Shaw, Wells, Russell – przeglądy prasy – arcyredaktor – sekretarz Broniewski – samotny w British Museum.

III. Słonimski i Boy

65

Słonimski: wielofunkcyjny – liberal zawodowy – pacyzizm i militarny mit założycielski – sprawa Brześcia i reorientacja polityczna „Wiadomości Literackich” – protesty pisarzy – pismo literackie pisemem społecznym – Słonimski i Żydzi – gwałt na Melpomenie jako metoda krytyczna – „Dwie ojczyzny”. Boy: gość z zewnątrz – dyletanizm cnotą – postęp i modernizacja – libertyn filuterny – kryterium zdrowego rozsądku – romantyzm i my – awantura o „Marysienkę Sobieską” – kampanie społeczne: rozwody i antykoncepcja – „moralnie obojętne” – „Życie Świadome” i jego współpracownicy – Boy-mizogin.

IV. Tuwim

138

Stolik w „Ziemiańskiej” – poeta i celebryta – w dziesięciolecie awantury o „Wiosnę” – „różnij karabinem w bruk ulicy” – dyskusja o pacyfizmie – dziwactwa i curiosa – teoria poezji – „wysłannik bóżnic i kahałów” przeciw żydowskim bankierom – „Camera obscura” i inne dowcipy.

V. Sztuka reportażu

164

Granice gatunku – szok i sensacja – Krzywicka w sądzie – sprawa Gorgonowej – Wanda Melcer w dzielnicy żydowskiej – Pruszyński jeździ po Polsce – spór z Dąbrowską o reformę rolną – nadzieja w uprzemysłowieniu – ludzie zbędni w służbie endecji – ślubowanie jasnogórskie młodzieży akademickiej. Podróże do Rosji: „Litertaturnaja Gazieta” dla „Wiadomości Literackich” – Słonimski w Rosji: Sceptyk i Entuzjasta – Janta-Polczyński w poszukiwaniu egzotyki – Broniewski: tylko entuzjazm – Zahorska: tylko sceptycyzm – Gide i rozczarowania lewicy. Podróże do Niemiec: hrabia Sobański w Berlinie: po przewrocie i później – Parteitag w Norymberdze – Zahorska o „nocy długich noży”. I inne: Pruszyński w Czerwonej Hiszpanii: historia z godziny na godzinę – Czechosłowacja na miesiąc przed Monachium.

VI. Żydzi i antysemici

227

Państwo mniejszości – rozruchy na uczelniach i pogromy – lata dwudzieste: „Jadomości Literackie” – lata trzydzieste: nienawiść – kto jest Żydem? – Wasiutyński i „Wiadomości Literackie” przed sądem – „Pisarze polscy o kwestii żydowskiej” – wszechobecny język wykluczenia – Irzykowski: „Żyd to jest Polak z rezerwą” – Wielka Brytania przyjmuje Żydów z kontynentu.

VII. Krytyka i krytycy

257

Obowiązek statutowy – pracowity Emil Breiter – dyskusja o krytyce (Breiter, Dąbrowska Jerzy Stempowski) – o niezrozumiałstwie (Irzykowski, Jerzy Hulewicz, Jan Nepomucen Miller) – o „Panu Tadeuszu”

(Miller, Pomirowski, Dąbrowska) – patron Stanisław Brzozowski – spór o inspiracje socjalistyczne – Napierski przeciw umasowieniu kultury – recenzenci lat trzydziestych: Piwiński, Grabowski, Rogoż – wobec literatury kobiecej – Krzywicka gwiazdą

VIII. Sztuki plastyczne i inne

300

Autonomiczna plastyka: wojna z Zachętą – „neoklasycyzm” Wacława Husarskiego – księżniczka Stryjeńska – wielki Picasso – Komitet Paryski vs Bractwo św. Łukasza – Kolumna Plastyki Józefa Czapskiego – Mieczysław Wallis i eklektyzm – rzeźbiarze – architektura najlepsza i najgorsza – gust polski – czyje są zbiory prywatne? – Fundusz Kultury Narodowej. Teatr: Lechoń jako krytyk – feministka w teatrze – Wesele Fonsia – nowa myśl teatralna – Schiller i Osterwa. Film: w poszukiwaniu eksperymentatorów – epoka Zahorskiej – „Światło na ekran” – przemysł filmowy – kino a teatr – widzowie. Muzyka: najważniejszy jest Szymanowski – osobny Stromenger.

IX. Polityka historyczna i historia

362

Wielkie rocznice – śmierć Piłsudskiego – towarzysz Ziuk i rok 1905 – Bezdany, bojownicy, stracenci – dziedzictwo „Głosu” i Dawida – wokół „sprawy” Brzozowskiego – pozytywizm warszawski – podszczypywanie romantyzmu – co zrobić ze szczątkami Stanisława Augusta? – wokół „Kopernika” Jeremiego Wasiutyńskiego – nauka historyczna.

X. Wiara – wiedza – życie codzienne

387

Religioznawca Hulka-Laskowski – „Ze świata katolickiego” – pochwała „Esprit” – czy Polak może nie być katolikiem? – katolicyzm mroczny i pogodny – „Religia wolnego człowieka”. Immanuel Kant w numerze specjalnym – Russell – Wells o Marksie – o filozofach współczesnych – estetyka Ossowskiego. Fizyka królową nauk – „Drogi Nauki Współczesnej” – jak popularyzować? – skutki nieoznaczoności – pochwała Pawłowa – lament nad niedofinansowaniem nauki – rozrywki umysłowe. Brzechwa prawnikiem – „Prawo, Przestępca, Życie” – przyczyny i zapobieganie przestępczości –

liberalizm prawny. Sport w społeczeństwie masowym – wyczyn czy wszechstronny rozwój – Zakopane filią Ziemiańskiej – Rytard o rywalizacji – Rafał Malczewski o kształceniu charakteru – dla kogo są Tatry? – FIS 1939.

XI. Pismo ludzi zadowolonych

425

Generacja wygranych – niecierpliwi następcy – salon z reglamentowanym dostępem – magazyn czy program – miejsce w krajobrazie politycznym – przeciwnicy i rywale – „Prosto z mostu” – wobec tradycji modernizacyjnej – ideologia i ironia.

Spis ilustracji

446

Indeks nazwisk

447